

УДК 911.3

АТАМАН Л. В.

канд. геогр. наук

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,

м. Вінниця, Україна

e-mail: ataman2412@gmail.com

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА САКРАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ РЕГІОНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У всіх регіонах України наявні сакральні об'єкти. Постійне стихійне збільшення їх кількості і площ, призвело у багатьох випадках не лише до нерационального їх використання, але й занедбання та знищення. Особливо це стосується частини іудейських, католицьких, а подекуди і православних сакральних об'єктів у селах, містах у межах їх приселитевних зон. Важливим завданням є реконструкція та відновлення сакральних об'єктів, а тому не можливо переоцінити значення професійного аналізу та оцінки ресурсного потенціалу сакральних просторів, яке полягає в обґрунтуванні їх подальшого ефективного використання, у розробці місцевих і регіональних проектів раціонального природокористування.

Раціональне використання та збереження сакральних об'єктів сприятиме культурному і духовному розвитку населення регіону, а також збереженню або підсиленню природних переваг цих територій. Їх оптимізація сприятиме перетворенню спадщини сіл, містечок та міст регіону на своєрідний продукт, що призводить до зацікавленості у збереженні пам'яток, збільшує кількість відвідувачів. А тому перспективними заходами раціонального використання та охорони сакральних об'єктів певного регіону є: географічні особливості музеєфікації, реставрації і заповідання сакральних об'єктів кожного окремого регіону (області).

Проблеми раціонального використання та охорони сакральних об'єктів пов'язані з особливостями розташування культових споруд (переважно у селах і містечках), де значна кількість об'єктів знаходиться у віддалених, важкодоступних місцях і не відповідає умовам сучасного розвитку регіону.

Для музеєфікації сакральної спадщини регіону доцільно формувати мережу регіональних ландшафтних парків на основі вже існуючої системи. Це дозволить раціонально використовувати та охороняти сакральні простори, а також розвинути індустрію туризму в регіонах, одночасно зберігаючи сакральні надбання.

Для оптимізації мережі культового і рекреаційного природокористування та розвитку туристичної індустрії у регіоні необхідно розробити середньомасштабні картосхеми сакральних просторів, засновані на комплексній оцінці історико-культурного та природного потенціалу, з подальшим визначенням ступеня придатності для використання; середньомасштабні туристичні картосхеми з використанням сакральної спадщини; великомасштабні ландшафтні картосхеми сакральних ландшафтів досліджуваного регіону; паспорти ландшафтних

об'єктів сакральної спадщини, які підпадають під державну охорону; ландшафтні проекти обґрунтування створення історико-архітектурних заповідників у межах регіонів. Таким чином, створена оперативна джерельна база у вигляді карт і реєстру сакральних об'єктів уможливить деталізацію наявних даних на будь-якому етапі, можливість вдосконалювати і контролювати накопичення даних; узагальнювати і проводити аналіз соціальної, екологічної, економічної ситуації на ринку; розробити й запровадити систему регіонального моніторингу, що охоплює як регіон загалом, так і локальні підсистеми моніторингу й управління на рівні міста або району.

Таблиця 1

Проблеми та перспективні заходи раціонального використання сакральних об'єктів

Проблеми	Перспективні заходи
<ul style="list-style-type: none"> - Нераціональне використання: занедбаність, подекуди знищення; - Розташування сакральних об'єктів: віддаленість, важкодоступність. 	<ul style="list-style-type: none"> - Збереження сакральних просторів як духовних пам'яток регіону на ландшафтній основі (комплексний, інтегральний підхід); - Реставрація та відновлення сакральних об'єктів; - Музеєфікація та реєстрація; - Заповідання та формування регіональних ландшафтних парків; - Оптимізація мережі культового і рекреаційного природокористування та розвитку туристичної індустрії у регіоні.

У результаті необхідно розробити перспективні програми етнокультурного розвитку будь-якої області України; нові плани та проекти раціонального використання і охорони навколишнього середовища з врахуванням сакральних об'єктів.

Таким чином, проблема раціонального використання та охорони сакральних об'єктів у регіонах є надзвичайно важливою і актуальною. Для її вирішення необхідно виконати ряд заходів, серед яких першочерговими й перспективними є збереження, реставрація, відновлення сакральних об'єктів, їх оптимізація, музеєфікація, реєстрація та заповідання. Врахування вищеперерахованих заходів допоможе зберегти сакральні об'єкти, збільшить використання та примножить їх значення.

ATAMAN L. Doctor of Philosophy.

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

RATIONAL USE AND PROTECTION OF SACRED OBJECTS IN THE REGION: PROBLEMS AND PERSPECTIVES.

Problems of rational use and protection of sacral objects were determined. Ways of optimizing the rational use of sacral objects were characterized. Promising measures for the rational use and protection of sacral objects were proposed.